

ОСВІТА

osviti@ukr.net

Рівненщини

Квітень 2013 року № 4

Дорогі земляки!

Прийміть мої найщиріші вітання зі святом світлого Христового Воскресіння!

Усі ми, незалежно від віку, посади чи місця проживання хочемо бути щасливими! Але кожен має своє уявлення про щастя і міру, якою воно вимірюється. Проте я знаю напевно, що головне – це відчувати себе потрібним комусь, адже ніколи не буває забагато уваги, піклування чи любові.

Тож нехай це свято Воскресіння Господнього гуртує родини та стане для кожного з Вас святом добрих змін, яке поверне віру у себе, у краший завтрашній день. Наповнить оселі милосердям, миром та любов'ю. Стане добрим початком усіх Ваших справ.

Гарних Вам свят та солодкої паски.

Христос воскрес!

Голова облдержадміністрації
Василь Берташ

Шановні колеги, країни!

Щиро вітаю зі світлим святом Воскресіння Христового!

Великдень є символом глибокої і мудрої віри людини у Божий захист і перемогу духовності. Ця віра зміцнює дух, відпускає образи та примножує добро у серцях.

Прославляючи Воскресіння Христове, духовно оздоровлюємось, щиро вірмо в себе, відкриваємось для надії і любові.

Бажаю міцного здоров'я, щастя, миру в родинах, пасхальної радості, що, без сумніву, надихне на величні звершення в ім'я України.

Із повагою
начальник управління освіти і науки
Рівненської облдержадміністрації

Г. Таргонський

STOCKHOLM JUNIOR WATER PRIZE

Делегація з Рівненщини взяла участь у національному етапі Міжнародного конкурсу Stockholm Junior Water Prize („Стокгольмський юнацький водний приз”) – конкурсі „Всеукраїнський юнацький водний приз”

У квітні на базі НТУУ „Київський політехнічний інститут” відбувся фінал національного етапу Міжнародного конкурсу Stockholm Junior Water Prize („Стокгольмський юнацький водний приз”) – конкурс „Всеукраїнський юнацький водний приз”. Офіційний представник в Україні Stockholm International Water Institute, організатор конкурсу „Всеукраїнський юнацький водний приз” – видавництво „ЕКОінформ”.

Метою проведення заходу є залучення молоді до вирішення проблем збереження та раціонального використання водних ресурсів.

У 2013 році до проведення конкурсу долучилися НТУУ „Київський політехнічний інститут” та Національний еколого-натуралістичний центр учнівської молоді.

Під час фіналу проводилося визначення переможців конкурсу, які представлятимуть Україну на Міжнародному кон-

курсі Stockholm Junior Water Prize, що відбудеться під час Міжнародного Стокгольмського Водного симпозиуму World Water Week („Світовий водний тиждень”) у Міжнародному виставковому центрі у Стокгольмі (Швеція) 25-30 серпня 2013 року.

Рівненська область у фіналі змагання була представлена 5 роботами переможців заочного етапу.

Роботи „Архетип води у сучасній вишивці” Саприкіної Юлії, учениці 10 класу Рівненської загальноосвітньої школи I – III ступенів № 23, та „Вивчення екологічного стану річки Ствига” Лопуги Анжеліки, учениці 9 класу Острівської загальноосвітньої школи I – II ступенів Рокитнівського району, отримали спеціальну відзнаку конкурсу „Всеукраїнський водний приз” за вагомий вклад у збереження водних ресурсів рідного краю.

Вл.інф.

Конкурси

„ВОСКРЕСНИ, ПИСАНКО!”

Гарною традицією напередодні Великодніх свят стало проведення виставки-конкурсу писанкарства „Воскресни, писанко!”

Організатор заходу – Навчально-методичний центр естетичного виховання учнів професійно-технічних навчальних закладів у Рівненській області.

Основною метою заходу є виховання у молодого покоління поваги до національної культурної спадщини та залучення її до вивчення звичаїв українського народу у сфері декоративного мистецтва, зокрема писанкарства.

5 квітня 2013 року відбулося відкриття виставки Великодніх композицій учнів загальноосвітніх, позашкільних та професійно-технічних навчальних закладів області, у якому взяла участь головний спеціаліст управління освіти і науки облдержадміністрації А.Ровчак.

На виставку-конкурс представлено

130 композицій, створених окремими авторами та колективами. Експозиція виставки вражає неповторністю кожної роботи, яскравим колоритом і широтою фантазії.

На виставці переважають роботи з писанкарства, виконані традиційною технікою з використанням писанкової символіки та традиційної кольорової гамі.

Високим професійним рівнем та досконалістю виконання вирізняються роботи вихованців Дубровицького центру позашкільної освіти, Костопільського будинку школярів та юнацтва, Дубенського будинку дітей та молоді.

Серед загальноосвітніх навчальних закладів кращі роботи представили учні Радивилівського навчально-виховного комплексу „Загальноосвітня школа I - III ступенів № 1 - гімназія”, Липківської загальноосвітньої школи Гоцанського району та загальноосвітніх навчальних закладів м. Рівне. Майстерністю у виготовленні Ве-

ликдніх композицій не поступилися і учні професійно-технічних навчальних закладів, зокрема, Дубенського професійного ліцею, Рівненського професійного та торгово-професійного ліцеїв.

* * *

У Рівненському міському центрі творчості учнівської молоді проведено міський конкурс писанкарства «Воскресни, писанко!»

На міську виставку було представлено 70 експонатів, із них – лише 22 роботи у розділі «Традиційна писанка», в якому цьогогоріч проходив конкурс. Оцінювання відбувалося у двох вікових категоріях за розділами «Писанка» та «Композиція з писанок».

Найкращі роботи у заданому розділі «Традиційна писанка» представили ЗОШ №27 (I місце), ЗОШ №28 (II місце), РУГ (III місце), МЦТУМ (поза конкурсом). Вітаємо переможців!!!

Новини

Отримуватимуть стипендію Президента України

Андрій Шевчик, учень Рівненського торгово-професійного ліцею, виборов III місце на Всеукраїнському конкурсі фахової майстерності у номінації «Офіціант». Учениця цього ж закладу Наталя Крисюк – серед кращих в Україні зі спеціальності «Секретар керівника». Вона посіла IV місце за результатами всеукраїнського конкурсу. Рівненські учні вправлялися у фаховій майстерності з представниками професійно-технічних навчальних закладів України. Вони показали високий рівень підготовки під час теоретичного та практичного турів. За словами директора Рівненського торгово-професійного ліцею Віктора Рудика, Андрій та Наталя впродовж року отримуватимуть стипендію Президента України.

Серед переможців III Міжнародного мовно-літературного конкурсу учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка 11 представників Рівненщини. Вони вибороли 3 дипломи першого, 1 – другого і 7 – третього ступенів. Загалом цьогогоріч у фіналі конкурсу змагалися 912 учнів та студентів з усієї України, а також українці, котрі проживають за кордоном. Так, серед знавців мови була молодь із Іспанії, Польщі, Бельгії, Португалії, Росії, Молдови, Грузії, Канади, Італії та інших країн. Конкурсанти змагалися у літературних читаннях, презентаціях творчих альбомів та проектів.

Нагородження переможців відбудеться на батьківщині Тараса Шевченка – у Каневі, що на Черкащині. Водночас нагороди та подарунки отримають також педагоги, котрі готували конкурсантів. А 39 найкращим українським учням та студентам із числа переможців цьогогорічного конкурсу будуть призначені стипендії Президента України.

Дитсадки з новими майданчиками

Обладнання для дитячих майданчиків закупили та встановили торік, розповів голова Березнівської райдержадміністрації Ігор Мельник. За його словами, на це спрямували гроші цільової субвенції, яку район отримує з держказни на розвиток дошкільної освіти. Завдяки бюджетним інвестиціям вдалося замінити застарілі напівзруйновані конструкції радянських часів на сучасні багатофункціональні. Отож, малюкам не лише влаштували змістовне дозвілля на свіжому повітрі, а й змалку привчають їх до рухливості. Саме такі фізичні навантаження є хорошою профілактикою захворювань, а отже, це інвестиції у здоров'я дітей.

(Закінчення на стор.2)

Новини

Разом із тим, у Березнівському районі, дбаючи про здоров'я підростаючого покоління, в усіх дитсадках установили міні-станції знезалізнення води. Ця системна робота також проведена завдяки коштам цільової субвенції. Загалом же фінансування дошкільної освіти з кожним роком зростає, наголосив Ігор Мельник, оскільки це пріоритетне завдання влади всіх рівнів. Так, на розвиток мережі дитсадків і покращення їх матеріально-технічної бази в 2011 році спрямували 15 мільйонів 276 тисяч гривень, а торік – 18 мільйонів 763 тисячі гривень. У Березнівському районі нині працює 37 дошкільних навчальних закладів, які відвідують 2140 дітей.

Фізкультура з чемпіоном

До кінця навчального року «Розминки від чемпіонів» улаштують у навчальних закладах кожного району Рівненщини, розповів заступник голови облдержадміністрації Олексій Губанов. Із дітьми займатимуться чемпіони та призери світових та європейських змагань, зокрема плавчиня Анна Хлістунова-Шарпар, дзюдоїст Олександр Косінов, футболіст Ігор Косенко та багато інших, підсумував директор комунального закладу «Обласний центр фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх» Рівненської обласної ради Микола Петренчук.

Комфорт для малят

У місті Дубно після реконструкції відкрили дитячий садок. Донині в ньому виховували 72 малюки. А завдяки бюджетним інвестиціям приміщення, які не використовувалися, вдалося переобладнати в спальню, ігрову та музичну залу. Ще 30 малюків віком від 2 до 4 років отримали місця в оновленому дитсадку. Тож відтепер у закладі виховуватимуть більше ста дітей. На створення для них комфортних умов використали також спонсорські кошти. Загалом на ремонт, меблі та іграшки витратили майже мільйон гривень. За словами міського голови Дубна Василя Антонока, основний пріоритет у роботі влади – це розвиток дошкільної освіти. Торік додаткові місця також створили для 30 малюків. Тож їх батьки одержали можливість знайти собі роботу. Втім нині в місті є ще 870 дошкільнят, котрі не відвідують дитсадків. Тож на розширення мережі й надалі вишукуватимуть незадіяні приміщення та залучатимуть на реконструкцію різні джерела фінансування, підсумував Василь Антонок.

Загалом же за три роки на Рівненщині відкрили майже сотні оновлених дитсадків, зауважив голова облдержадміністрації Василь Бертас. За його словами, на створення нових і розширення діючих закладів області одержує з держскарбниці цільову субвенцію на розвиток дошкільної освіти. Завдяки понад 50 мільйонам бюджетних інвестицій для 4500 малюків створили місця в дитсадках. Так, нові заклади відкрили в тих селах, де їх чекали роками.

Інвестуємо у спорт - маємо здорову молодь

300 тисяч гривень передбачили в обласній казні на облаштування спортивних майданчиків. Ці гроші на умовах співфінансування одержать ті громади, які зарезервували кошти на програму «Спортивний майданчик» у місцевих бюджетах. Зокрема, 50 тисяч гривень отримає Рівненський район. Аджє Городоцька сільська рада готова інвестувати в популяризацію здорового способу життя ще 200 тисяч власних грошей. Отже, спільними зусиллями вдасться створити хороші умови для занять спортом у селах Городок і Карпилівка. У першому за бюджетні гроші оновлять глядацькі трибуни для футбольних уболівальників. А в останньому облаштують футбольне поле та спортмайданчик, де встановлять більше десятка тренажерів. Ці спортивні споруди поповнять перелік понад двох сотень уже існуючих у Рівненському районі. Для майже стотисячного населення це вкрай актуально.

Крім того, 250 тисяч із обласного бюджету одержить Рівне. За ці гроші в обласному центрі планують облаштувати штучне покриття стадіону на Набережній. Затратні підготовчі роботи місто вже виконало за власний кошт. Завдяки спільному фінансуванню вдасться створити умови, щоб футболісти могли тренуватися не лише влітку.

Акція «Бібліотека в подарунок»

В області продовжують створювати книгозбірні для дітей у медичних закладах. Такі міні-бібліотеки завдяки керівництву районів уже є у 5 тамтешніх лікарнях. Так до акції, яку ініціював голова облдержадміністрації Василь Бертас, долучилися Рівненський, Млинівський, Демидівський, Корецький та Березнівський райони. Загалом в області налічується три десятки дитячих відділень. Тим часом акція зі створення книгозбірень для наймолодших пацієнтів безстрокова. Долучатися до неї можуть усі охочі.

Нагадаємо, очільник області подарував книги в онкологічне, а також ендокринологічне відділення обласної дитячої лікарні. Невдовзі міні-бібліотека з'явиться і в кардіологічному відділенні. Видання тим, хто там лікується, подарує гуртівня «Книжковий світ».

На черзі - ремонт баскетбольних майданчиків

Для школярів області влаштовуватимуть чемпіонати зі стрітболу. Такі змагання мають намір проводити, зокрема, при пришкольніх таборах. Таким чином дітей залучатимуть до активного, а отже, й здорового способу життя.

Тим часом баскетболом чи стрітболом можна зацікавити доволі широке коло школярів. До того ж за два роки Україна прийматиме фінальний турнір Чемпіонату Європи з цього виду спорту. А у 2014-2015 роках планують організувати Національний турнір шкільних баскетбольних команд «Євро-2015».

Тож нині в області займаються інвентаризацією баскетбольних майданчиків, щоб потім відремонтувати, а за необхідності й відновити їх. Відповідне доручення під час відеоселекторної наради дав заступник голови облдержадміністрації Олексій Губанов. Також він наголосив на необхідності упорядкування інших спортивних майданчиків, зокрема, із тренажерами. За попередніми даними, їх налічується 282. Водночас у районах працюватимуть і над облаштуванням нових спортивних об'єктів.

Конференції

ФОРМУЄМО РИНОК ПРАЦІ

Міжнародна конференція «Сприяння регіонам у розвитку їх економічного і кадрового потенціалу. Нові підходи у формуванні «доказової політики» з метою відповідності попиту і пропозиції на ринку праці» проводилася у Києві

У конференції взяв участь Петро Коржевський, заступник начальника управління – начальник відділу професійно-технічної та вищої освіти управління освіти і науки облдержадміністрації. Нові підходи у формуванні «доказової політики» з метою відповідності попиту і пропозиції на ринку праці, організаціями якої були Європейський Фонд Освіти, Представництво Європейського Союзу в Україні та Міністерство економічного розвитку і торгівлі України. У роботі конференції взяли участь керівники і представники органів влади регіонів України (всі регіони України) та центральних органів влади, українські та міжнародні експерти, соціальні партнери, представники з Азербайджану, Білорусії, Росії, Казахстану, Молдови, а також співробітники Представництва Європейського Союзу в Україні та Європейського фонду освіти.

За запитом Уряду України, Європейський фонд освіти (ЄФО) провів пілотний проект в Україні з оптимізації системи професійного навчання з метою її адаптації до попиту на ринку праці. Розроблена комплексна методологія була апробована в Дніпропетровському регіоні за допомогою репрезентативного опитування приватних компаній, збору і обробки даних, а також консультацій із різними зацікавленими

сторонами. Це було зроблено з метою аналізу відповідності та наближення пропозиції освітньої системи до попиту ринку праці. Методологія була представлена учасникам із інших регіонів України та країн Східної Європи. Учасники конференції змогли обговорити підходи до розвитку систем професійного навчання та підготовки кадрів, а також обмінятися досвідом.

Такий захід є складовою частиною Проекту ЄС «Підтримка політики регіонального розвитку України», який здійснюється у тісній співпраці з Міністерством економічного розвитку і торгівлі України. Це Міністерство є головним бенефіціаром Проекту.

Проект має на меті створити нові можливості щодо зміцнення спроможності регіонів України та просування регіональних ініціатив «знизу» з метою досягнення добробуту та розвитку в регіонах.

Олімпіади

РІВНЕНЩИНА ПРИЙМАЛА 50-ТУ ВСЕУКРАЇНСЬКУ УЧНІВСЬКУ ОЛІМПІАДУ З ХІМІЇ

Для участі в олімпіаді на Рівненщину прибули 28 команд з усіх областей України, міст Києва, Севастополя, Автономної республіки Крим, Українського фізико-математичного ліцею (усього 149 школярів у супроводі 39 керівників).

У Рівненському міському Палаці дітей та молоді відбулося урочисте закриття олімпіади, у якому взяли участь начальник управління освіти і науки Рівненської облдержадміністрації, голова оргкомітету олімпіади – Таргонський Григорій Миколайович; голова журі – Холін Юрій Валентинович, доктор хімічних наук, проректор Харківського національного університету імені В.Н.Каразіна, професор; координатор олімпіади з хімії Мальченко Галина Іванівна, методист інституту інноваційних технологій і змісту освіти Міністерства освіти і науки України.

Мальченко Г.І. відзначила високий науково-методичний рівень організації та проведення олімпіади, подякувала всім причетним до організації заходу – працівникам управління освіти і науки Рівненської облдержадміністрації, Рівненського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти, комунального закладу «Школа-інтернат II-III ступенів «Рівненський обласний ліцей» Рівненської обласної ради (директор – Сосюк Наталія Володимирівна), Рівненського державного базового медичного коледжу (директор – Сабадишин Ростислав Олексійович), у лабораторіях якого відбувався експериментальний тур.

Учасники олімпіади пройшли 2 теоретичні тури та один експериментальний. Їх роботи оцінювало компетентне журі у складі науковців та вчителів України.

За підсумками олімпіади дипломами I ступеня нагороджено 12 учасників, II ступеня – 23 учасники, III ступеня – 38 учасників. Переможців олімпіади з хімії нагороджено подарунками на згадку.

ФОРУМ МОЛОДІЖНИХ ІДЕЙ

Презентувати власний цікавий задум, спрямований на розвиток регіону, почути з цього приводу думку експертів, а також знайти підтримку для його втілення. Таку можливість отримають учасники молодіжного форуму «Проектні дні». Він відбуватиметься 11 травня в Національному університеті «Острозька академія». Цей форум став одним із переможців обласного конкурсу проектів програм молодіжних і дитячих громадських організацій, розповів заступник голови облдержадміністрації Олексій Губанов. Мета заходу полягає у тому, аби згуртувати активну молодь, що вміє мислити проектно, пояснюють його ініціатори. Учасником молодіжного форуму має шанс стати кожен, хто втілював власний проект, намагається це зробити зараз чи тільки-тільки планує його реалізацію. Ідеї охочуть бути соціальні, бізнесові, мистецькі, благодійні. Тим часом журі, у складі якого працюватимуть успішні бізнесмени, відомі письменники, музиканти, спортсмени, буде визначати найвдаліші проекти у 28 різних напрямках. На сьогодні взяти участь у форумі зголосилося вже більше сотні охочих. Це молодь не лише із Рівненщини, а й із Волинської, Івано-Франківської, Сумської областей, розповіли представники громадської організації «Братство студентів», що є організаторами заходу.

Додаткову інформацію про «Проектні дні» можна отримати, надіславши повідомлення за електронною адресою: proektni.dni@gmail.com, Skype: proektni.dni; vk.com/proektni_dni.

ГРАНТИ ЗА ПРОЕКТИ

На реалізацію власних проектів молодь отримала майже 18 тисяч гривень

Цьогоріч гранти голови облдержадміністрації та голови обласної ради одержали троє молодих людей. На їх реалізацію автори з обласного бюджету отримали від 7 до 4,7 тисячі гривень. Так, соціальний проект Юлії Ковальчук передбачає створення аудіокниги для людей із вадами зору. На це авторку надихнула повість «Пиво з абрикосів» рівненського письменника Олександра Євтушка, який і сам є людиною з обмеженими можливостями. Цей аудіозапис буде доступним усім охочим, адже її розмістять на сайті обласної універсальної наукової бібліотеки. Підтримала влада Рівненщини також творчу ідею заступника директора обласного театру ляльок Романа Микитюка. Він має намір навчати школярів Рівненщини різним видам театральної майстерності. Це стане можливим завдяки створенню студії «Маленький лялькар». Серед авторів проєктів, котрі виграли грант, є і студентка Львівської музичної академії Ганна Шпилевська. Вона підготувала збірку власних прозових творів «Симфонія хаосу».

Свідоцтва на отримання грантів вручили голова облдержадміністрації Василь Берташ та голова облради Юрій Кічатий. Василь Берташ подякував молодим людям за ентузіазм та активну працю, а також пообіцяв і надалі підтримувати талановитих краян у втіленні їх творчих ідей.

Тим часом 15 фахівцям галузі культури та мистецтва надали стипендії голови обласної державної адміністрації та голови обласної ради. Таким чином, щомісяця впродовж року вони додатково отримуватимуть по 200 гривень.

Загалом такі стипендії і гранти мешканцям області надають уже 10 років. За цей час молодь реалізувала сім десятків проєктів, а 228 працівників культури отримали стипендії.

ЯК МОЛОДІ ЗНАЙТИ РОБОТУ?

Про проблеми працевлаштування випускників ВНЗ йшлося за круглим столом за участю освітян, роботодавців та влади. Присутні на заході визнали, що необхідно ретельніше відстежувати тенденції ринку праці та прогнозувати його потреби. А це можливо завдяки постійній комунікації керівників вищих навчальних закладів із роботодавцями. Так, нині на Рівненщині не вистачає фахівців робітничих професій. Крім того, зважаючи на поступовий стабільний розвиток сільського господарства, Рівненщина потребує і кваліфікованих кадрів у сфері АПК, зауважив заступник голови облдержадміністрації Олексій Губанов. Зокрема, агрономів, інженерів, технологів, а також фахівців-управлінців, які могли б успішно організувати бізнес на селі. Більше того, молоді фахівці, які після навчання йдуть працювати у село, мають значну державну підтримку - від фінансового заохочення до забезпечення житлом. Тим часом ВНЗ краю втрачають студентів, зауважив Олексій Губанов, адже торік здобувати вищу освіту за кордон поїхало 860 абітурієнтів. Аби талановита молодь залишалася навчатися, а потім і працювати за спеціальністю в Україні, Олексій Губанов порадив керівництву закладів постійно оновлювати навчальні програми, враховуючи вимоги й потреби ринку праці.

ЗНО-2013 МОВОЮ ЦИФР

Завершено реєстрацію на зовнішнє незалежне оцінювання 2013 року.

Усього в Україні зареєструвалося 322430 осіб, із них 36293 особи на 129556 тестувань у Львівському регіональному центрі оцінювання якості освіти:

8006 осіб - у Волинській області;

18709 осіб - у Львівській області;

9578 осіб - у Рівненській області.

Особливості реєстрації в ЛРЦОЯО:

23% - випускники попередніх років;

63,4% учасників зареєструвалися на 4 предмети тестування, 11% - на 1 предмет;

51% - жителі міст;

162 особи обрали тестування російською мовою та 3 особи - польською мовою.

Актуальними залишаються іноземні мови: їх цьогоріч здаватимуть 10082 учасники (27,7%), що на 3% більше, ніж у 2012 році.

Збільшилося обрання абітурієнтами природничих дисциплін - фізики та хімії (на 1,5%).

961 особа зареєструвалася на новий предмет - світова література.

Рішенням регламентної комісії у Львівському регіональному центрі відмовлено у реєстрації 307 особам:

129 особам - із Волинської області;

128 особам - із Львівської області;

50 особам - із Рівненської області.

Львівський регіональний центр оцінювання якості освіти повідомляє, що у травні кожен учасник ЗНО-2013 повинен отримати запрошення-перепустку з указаними адресами пунктів тестування на кожен обраний предмет

(поштою і на свою інформаційну сторінку в Інтернеті).

Усю необхідну інформацію щодо ЗНО-2013 можна отримати на сайтах:

Українського центру оцінювання якості освіти - www.testportal.gov.ua.

Львівського регіонального центру оцінювання якості освіти - www.lvtest.org.ua.

Телефон гарячої лінії ЛРЦОЯО (032)2422660.

Лише знання та натхнення праця

допоможуть досягнути бажаного результату на ЗНО.

Бажаємо успіхів!

РІВНЕНЩИНА НА ЛІТЕРАТУРНОМУ КОНКУРСІ

Визначено переможців заключного етапу Міжнародного мовно-літературного конкурсу учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка

Представники Рівненщини виборили 11 призових місць:

I місце

Якубець Наталія Олегівна, учениця 7 класу Рівненської загальноосвітньої школи I - III ступенів № 27 (учитель Сметаніна Світлана Василівна);

Шмендель Марта Юріївна, учениця 8 класу Здолбунівської гімназії (учитель Павловська Наталія Борисівна);

Шостак Ольга Олександрівна,

студентка Рівненського державного гуманітарного університету (викладачі Шкарбан Тамара Миколаївна, Кир'ячук Богдан Миколайович).

II місце

Дудніченко Софія Юріївна, учениця 6 класу Глибокодолинської загальноосвітньої школи I - II ступенів Демидівського району (вчитель Гогой Оксана Іванівна).

III місце

Карачун Ірина Вікторівна, учениця 5 класу Млинівської загальноосвітньої школи № 3 I - III ступенів (учитель Король Любов Павлівна);

Павлюк Анастасія Анатоліївна, учениця 6 класу Костопільської загальноосвітньої школи № 5 I - III ступенів (учитель Басюк Ніна Віталіївна);

Левчик Лілія Олександрівна, уче-

ниця 7 класу Кузнецовської загальноосвітньої школи I - III ступенів № 1 (учитель Якубська Юлія Василівна); Цехмєструк Юлія Анатоліївна, учениця 9 класу навчально-виховного комплексу "Рівненський обласний ліцей-інтернат" (учитель Мартинюк Василь Іванович);

Ковлева Ольга Олександрівна, учениця 9 класу Острозької загальноосвітньої школи I - III ступенів № 1 (учитель Петрук Людмила Павлівна);

Горайчук Юлія Анатоліївна, учениця 10 класу Кузнецовської гімназії (учитель Староверова Алла Михайлівна);

Маньковська Юлія Сергіївна, учениця ДПТНЗ "Березнівське вище професійне училище" (викладач Маньковська Юлія Сергіївна).

ГОПАКІВЦІ З ДУБРОВИЦІ ПІДКОРИЛИ ІНОЗЕМЦІВ

Майстер бойового гопака Петро Велінець, що тренує дітей у Дубровиці, разом зі своїми учнями повернувся з тижневої мандрівки Литвою, Латвією та Швецією. Під час міжнародного фестивалю «Дні української культури на Балтійському морі» вони виступали з традиційним козацьким танцем, демонстрували елементи двобою, вправлялися зі зброєю, а ще босоніж ходили по битому склу, лягали на цяхи та демонстрували інші

практики, якими, кажуть, володіли характерники. Їм аплодували стоячи.

Аби навчитися усім цим премудроцям, потрібно не лише добре володіти власним тілом, а й дотримуватися певної життєвої філософії - поважати старших і свого вчителя, не лихословити, вести здоровий спосіб життя, пояснив Петро Велінець. Тим часом на сьогодні у школі бойового

гопака «Джура», що у Дубровиці, займається 70 дітей. До того ж разом зі здоровими школярами, які опановують техніку рукопашного бою, там проходять реабілітацію діти з особливими потребами.

Водночас під час закордонної мандрівки вихованці школи бойового гопака отримали гарний досвід, розповів Петро Велінець, який віднедавна є віце-президентом міжнародної федерації. А в організації такої поїздки посприяла і районна влада.

Тим часом в області працюють над тим, аби якомога більше дітей залучати до активного, а отже, й здорового способу життя.

ОБГОВОРЮВАЛИ ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ

У Рівненській Малій академії наук учнівської молоді відбувся круглий стіл із проблем екологічного стану довкілля на тему «Екологічні проблеми Рівненщини: нормативно-правові та наукові аспекти».

У лабораторії гуманітарних досліджень зібралися для обговорення екологічних проблем Рівненщини провідні екологи, вихованці Рівненської МАН та студенти Національного університету водного господарства та природокористування, які вивчають екологічні проблеми, проводять наукові дослідження з метою виявлення та використання оптимальних заходів для збереження навколишнього середовища.

та природокористування, на пряму фахової підготовки «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування», випускниця РМАНУМ Корчевська Олександра окреслила результати своїх досліджень про вплив забруднення атмосферного повітря на стан здоров'я населення м. Рівне та залежність рівня захворювань рівнян відповідно до рівня забрудненості окремих районів.

Круглий стіл для вихованців РМАНУМ став додатковим досвідом у захисті науково-дослідницьких робіт. Так, учениця 11 класу Рівненського навчально-виховного комплексу №14, переможець II етапу Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт у секції «Екологія» Троневиц Тетяна та учень 11 класу Мало-

ються проблеми енергозбереження та ін. Але основною проблемою залишається підняття свідомості населення з екологічних питань.

Про моніторинг навколишнього природного середовища як форми контролю за дотриманням природного законодавства організаціями всіх форм власності розповіла заступник начальника відділу держекоекспертизи, моніторингу, зв'язків із громадськістю та заповідної справи управління охорони на-

відноситься до об'єктів першого рангу, тобто будь-яка діяльність на його території заборонена. Але разом із тим керівництво Рівненського природного заповідника зацікавлене у науковій діяльності, вивченні та дослідженні флори та фауни заповідника і з задоволенням сприятиме молодим науковцям у його проведенні. Єдиною перешкодою для заборони є самовільне, без попереднього дозволу, втручання на територію заповідника. Сьогодні тут розроблені маршрути та проводяться різноманітні акції, які допоможуть юним науковцям в обранні тем для наукових робіт та проведенні будь-яких досліджень.

Із різноманітністю форм та методів екологічно-просвітницької діяльності Національного природного парку «Дермансько-Острозький» ознайомила начальник відділу наукової екоосвітньої роботи та рекреаційного благоустрою НПП «Дермансько-Острозький» Головка Оксана Вікторівна. Цікавою стала її розповідь про еколого-туристичний маршрут та цікаві об'єкти, які є у парку, про фору і фауну, історичні та природні пам'ятки.

Студентка II курсу факультету екології

Зі вступним словом до присутніх звернувся директор Рівненської Малої академії наук учнівської молоді Андреев Олександр Анатолійович.

Про сучасні проблеми охорони довкілля в наукових дослідженнях рівненських науковців, студентів та учнів розповіла доцент кафедри екології Національного університету водного господарства та природокористування Прищепя Алла Миколаївна, яка зауважила, що саме вихованці РМАНУМ, продовжуючи навчання у НУВГП, здійснюють науково-дослідницьку діяльність щодо вивчення екологічних проблем. Зокрема, досліджується стан ґрунтового покриву, природно-заповідний фонд, вивча-

вколишнього природного середовища в Рівненській області Худоба Ірина Петрівна. Повідомила про нові об'єкти, які були додані до заповідників, та зазначила, що важливим етапом для збереження навколишнього природного середовища є будівництво, введення в експлуатацію сміттєпереробних заводів; вивезення небезпечних речовин, твердих відходів та знищення їх.

Цікавою та змістовною стала для присутніх доповідь про дотримання нормативно-правових актів у господарській та науковій діяльності заступника директора із наукової роботи Рівненського природного заповідника Журавчака Ростислав Орестовича. Він зазначив, що заповідник

шпаківської ЗОШ I-III ступенів Рівненського району, переможець II етапу Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт у секції «Охорона довкілля та раціональне природокористування» Семончук Євген після своїх доповідей отримали корисні поради. У ході дискусії виникали цікаві запитання та відповіді, які стосувалися змісту та захисту науково-дослідницьких робіт.

Підсумовуючи результати круглого столу, зазначимо, що кожен отримав користь та додаткову інформацію для майбутніх фахівців-екологів із метою використання її у подальших екологічних дослідженнях навколишнього середовища.

Прес-центр РМАНУМ

МАЙБУТНЄ УКРАЇНИ – В РУКАХ МОЛОДИХ

16-18 квітня цього року у Львові відбулася III Міжнародна учнівська науково-практична конференція «Україна очима молодих», організаторами якої стали Національний центр «Мала академія наук України» та Львівська обласна мала академія наук. Конференція здобула статус міжнародної, оскільки вперше участь у ній узяли юні науковці з Республіки Польщі.

Рівненщину представляли: у секції «Актуальні проблеми модернізації економіки України та розвитку кадрового потенціалу» – Олександр Івасюк і Ян Аладько, вихованці РМАНУМ, учні 11 класу Рівненського економіко-правового ліцею; у секції «Проблеми енергозбереження, раціонального природокористування та охорони довкілля України» – Максим Ковалець, учень 11 класу Городоцької ЗСШ Рівненського району; у секції «Історія релігії та релігієзнавство» – Ігор Бречка, учень 10 класу Кисорицької ЗОШ I-III ступенів Рокитнівського району; у секції «Українська державність: історія та сучасність» – Петро Приходько, учень 10 класу комунального закладу «Школа-інтернат II-III ступенів «Рівненський обласний ліцей». Зазначимо: усі згадані юні науковці – вихованці Рівненської Малої академії наук учнівської молоді.

Львів зустрів учасників конференції сонцем, теплом, весняними посмішками і галицькою гостинністю. Відкриття відбулося у дзеркальній залі Львівського національного університету імені Івана Франка. Учасників щиро вітали Пещеріна Тетяна Вікторівна, заступник директора Національного центру «Мала академія наук України»; Крохмальний Роман Олександрович, проректор Львівського національного університету імені Івана Франка; Бородчук Іванна Антонівна, директор Львівської обласної малої академії наук. Перед молодими науковцями виступили з доповідями Грицак Ярослав Йосипович, доктор історичних наук, професор; Притула Ярослав Ярославович, кандидат фізико-математичних наук, доцент; Дикий Ігор Васильович, кандидат біологічних наук, доцент ЛНУ імені Івана Франка. На конференцію з'їхалися представники 20 областей України, АР Крим, міста Київ та Республіки Польщі. І було їх аж 87. Юні академіки отримали у подарунок «Збірник тез доповідей Міжнародної учнівської науково-практичної конференції» та папки з матеріалами для роботи. А потім була цікава екскурсія старим Львовом, знайомство з його історією та найприкметнішими пам'ятками минушини. Утомлені і щасливі, усі повернулися до місць тимчасового проживання. Тут доречно буде сказати кілька слів про галицьку гостинність. Аби юним науковцям добре працювалося і відпочивалося, організатори поселили їх у рекреаційно-відпочинкових центрах Українського католицького університету, що у Брюховичах та на

вулиці Стрийській у Львові.

Секційні засідання проходили на базі богословського факультету УКУ та економічного і хімічного факультетів ЛНУ імені Івана Франка. Керували секціями знані науковці згаданих університетів. Юні манівці продемонстрували глибокі знання, вільне володіння досліджуваною проблемою, неабиякий ораторський хист. Можна з упевненістю сказати: майбутнє України – в руках молодих!

За підсумками участі у конференції було обрано найкращих у секціях. Переможцями стали, зокрема, Олександр Івасюк та Ян Аладько. Вони отримали запрошення виступити з доповідями на пленарному засіданні закриття III Міжнародної учнівської науково-практичної конференції. Їх виступи учасники зустріли оплесками. Усі учасники отримали сертифікати, а Ян Аладько та Олександр Івасюк були відзначені ще й грамотами від Інституту регіональних досліджень НАН України.

А потім були хвилюючі миті прощання.

Зі Львовом, з новими друзями.

І слова щирої вдячності організаторам конференції. І сподівання на нові зустрічі, нові відкриття та щасливу творчу долю. То ж хай щастить вам завжди і в усьому, юні науковці РМАНУМ!

Олександр Мазур,
заступник директора з навчально-методичної роботи
Рівненської Малої академії наук учнівської молоді

КОНКУРС ЮНИХ ЕКСКУРСОВОДІВ-КРАЄЗНАВЦІВ

На базі комунального закладу "Рівненська обласна станція юних туристів" Рівненської обласної ради проведено ХХ обласний конкурс юних екскурсоводів-краєзнавців із теми "Живи і возрадуйся, роде наш красний", у якому взяли участь представники всіх районів та міст області, крім Радивилівського району.

Конкурс проводився з метою виховання у школярів любові до рідного краю, його народу, історії, духовної спадщини, активізації краєзнавчого руху дитячих, юнацьких і молодіжних колективів.

Конкурсанти виступали у трьох номінаціях: "Краще краєзнавче дослідження", "Кращий екскурсовод", "Кращий ілюстративний матеріал".

Перше місце у номінації "Краще краєзнавче дослідження" посіли представники м.Рівне, друге місце – Корецького району, третє – Рокитнівського.

У номінації "Кращий екскурсовод" перемогли представники м.Острога, друге місце вибороли представники Сарненського району, третє – Заріч-

ненського району.

У номінації "Кращий ілюстративний матеріал" перше місце посіли представники Дубровицького району, друге місце – представники Березнівського району, третє – Демидівського.

Переможцями обласного конкурсу юних екскурсоводів-краєзнавців стали:

I місце – Казнодій Діана, учениця 3 класу Плоськівської ЗОШ I-II ст. Острозького району (керівник Кравцова С.А.);

II місце – Ясенчук Аліна, учениця 9 класу Млинівської гуманітарної гімназії Млинівського району (керівник Кравець М.О.);

III місце – Мокрій Марія, учениця 7 класу Тучинської ЗОШ I-III ст. Гоцанського району (керівник Нічипорук Л.Г.).

Переможців нагороджено грамотами управління освіти і науки Рівненської облдержадміністрації та сувенірами.

МОВА, КУЛЬТУРА, ОСОБИСТІСТЬ

Науковці з одинадцяти країн обговорювали актуальні питання міжкультурної комунікації в Острозькій академії

VII Міжнародна науково-практична конференція «Міжкультурна комунікація: мова — культура — особистість» 18-19 квітня 2013 року зібрала в Острозькій академії понад 400 учасників з України та 10 країн світу — провідних фахівців у галузі філології, мовознавства, психології, педагогіки. Науковці з 140 українських вишів, а також із Німеччини, Франції, Польщі, Грузії, Канади, Словенії, Чехії, Білорусії, Росії, Придністров'я обговорили проблеми міжкультурної комунікації, перекладу, особливості функціонування центрів канадознавства в Україні, актуальність мовознавчих розвідок, мовні середовища різних країн світу.

За словами учасника конференції Роберта Магонія, завідувача кафедри українистики Торонтського університету, Острозька академія стає інтелектуальним центром України, де люди з різних куточків світу можуть збиратися разом та обговорювати актуальні науково-практичні проблеми.

Конференція працювала у дев'яти спеціалізованих секціях, які охоплювали напрямки досліджень когнітивних аспектів міжкультурного спілкування, інноваційних методів формування іншомовної комунікативної культури, професійної іншомовної підготовки, літературознавства та міжкультурної комунікації, актуальних проблем сучасного перекладознавства, лексичної, фразеологічної та фреймової семантики тощо.

За результатами конференції видано чотири фахових збірники наукових праць учасників заходу, укладено низку угод про наукову співпрацю, викладацькі та студентські обміни, зокрема з Брестським державним технічним університетом, кафедрою філологічних досліджень Інституту польської філології Білостоцького університету (Польща), Паризькою міжнародною лінгвістичною школою тощо. Учасники конференції рекомендували Міністерству освіти і науки України впроваджувати у навчально-виховний процес вишів спецкурси та спецсемінари, присвячені питанням міжкультурної комунікації.

Ліна Тимошук

СПРАВЖНЯ СТУДЕНТСЬКА ВЕСНА

До Національного університету водного господарства та природокористування завітала справжня студентська весна. 130 студентів із вищих навчальних закладів України прибули на Рівненщину для участі у проведенні II етапу Всеукраїнської олімпіади з дисципліни „Безпека життєдіяльності”, що проходить з 15 по 18 квітня.

Голова оргкомітету:

Корецький Микола Христофорович – в.о. ректора, проректор з наукової роботи та міжнародних зв'язків НУВГП, доктор наук з державного управління, професор.

Серед членів оргкомітету:

Дашковська Олена Володимирівна, завідувач сектору відділення змісту вищої освіти інституту інноваційних технологій і змісту освіти Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України, к.х.н., доцент;

Вовчук Сергій Георгійович, начальник Навчально-методичного центру цивільного захисту та без-

NMC-Rivne.ucoz.ua

пеки життєдіяльності Рівненської області, полковник служби ЦЗ;

Ушкевич Олег Аркадійович, начальник КЗ „Обласний центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф” Рівненської обласної ради.

Оцінювати роботи учасників олімпіади буде авторитетне журі на чолі з Запорожцем Олександром Івановичем, головою НМК з цивільного захисту МОН МСУ, директором Інституту екологічної безпеки, завідувачем кафедри „Безпека життєдіяльності” Національного авіаційного університету, академіком АБОЗ, академіком МАБЖД, членом Європейської Асоціації з безпеки, д.т.н., професором.

У програмі олімпіади – не тільки вирішення завдань із безпеки життєдіяльності, але й розв'язання практичних конкурсних завдань із надання першої медичної допомоги. Також учасники познайомляться з історичними місцями та культурними пам'ятками нашого регіону.

Наталія ЯКОВЕЦЬ, завідувач кабінету (методичного) Навчально-методичного центру ЦЗ та БЖД Рівненської області

Рівненська українська гімназія зустрічала дорогою гостю – Надію Георгіївну Косміади – доньку Георгія Косміади, відомого художника, архітектора, педагога, який із 1916 до 1939 року мешкав і творив у Рівному. Нещодавно влада Рівного започаткувала першу міську премію в галузі образотворчого мистецтва, названу на його честь. Пані Надія спеціально приїхала з Німеччини, щоб узяти участь у церемонії вручення.

Надія Георгіївна – громадянка Німеччини. У її родині переплелися грецькі, німецькі, російські корені. Проте пані Надія завжди тепло згадувала місто, де народилася, місто свого дитинства та юності – Рівне. Коли сім'я Косміади у 1940 році вимушена була емігрувати за кордон, Надії виповнилося лише шістьнадцять. Чи могла вона тоді уявити, що знову повернеться сюди аж через п'ятдесят років? Доленосним стало її рішення відвідати Рівне у 1992 році. Україна щойно стала на шлях демократичних змін. Та тоді зрозуміла пані Надія, що пам'ять про батька спроможні гідно шанувати нащадки тих рівнян, серед яких він жив, творив, яких самовіддано долучав до високого мистецтва – образотворчого, театрального, літературного. Тому в другий свій приїзд, через три роки, Надія Георгіївна привезла з собою до Рівного багато документів, малюнки учнів батька, роботи Георгія Косміади. Саме тоді розпочався відлік її міцної дружби з колективом відродженої Рівненської української гімназії. У Народному музеї РУГ дбайливо зберігають експонати, пе-

ПРЕМІЇ З РУК НАДІЇ КОСМІАДІ

редані Надією Георгіївною. Це значна частина архіву батька, чимала кількість його художніх робіт. У 2007 році відбулося урочисте відкриття кабінету мистецтв імені Георгія Косміади, на стінах якого розміщено стенди, які розповідають про життя та діяльність відомого художника. Тому назвати пані Надію «гостею» можна лише умовно. Вона – добрий друг, порадник, меценат. І, майже як легенду, передають гімназисти новоприбулим учням історію про життєрадісну, дотепну, незвичайної долі жінку, яка, незважаючи на свій поважний вік, а пані Надії виповнилося вісімдесят вісім років, щороку приїздить в Україну і неодмінно приходить у гімназію на зустрічі, години спілкування, свята. Учні з нетерпінням чекають на кожний її візит, заздалегідь готують творчі роботи, музичні номери, побажання та запитання. Цього разу Надію Георгіївну чекала літературно-мистецька вітальня «На зустріч із прекрасним». Це була

гарна нагода напередодні дня народження Георгія Косміади, 24 березня, згадати про нього у колі небайдужих людей. Надія Георгіївна була зворушена виступами учнів, презентацією життя та творчості її батька, теплим прийомом та щирою підтримкою. У своєму виступі пані Надія подякувала всім присутнім, вразила своїм невичерпним оптимізмом і почуттям гумору та пообіцяла неодмінно і ще не раз завітати у гімназію. А також запросила всіх на зустріч 29 березня о 15 годині у Рівненському краєзнавчому музеї.

Спорт

Результати виступу студентської команди Рівненської області з кульової стрільби на XI літній Універсіаді України 2013 року

Збірна студентська команда Рівненської області з кульової стрільби взяла участь у XI літній Універсіаді України 2013 року, що проводилася у м. Львові.

Виступаючи у малому кількісному складі, наша команда зуміла в командному заліку зайняти 10 місце серед 17 областей України.

В особистому заліку спортсмени з Рівненщини спромоглися завоювати одну срібну медаль у командній стрільбі з малокаліберного пістолета (Нагорний Роман, Данилов Владислав, студенти Рівненського державного гуманітарного університету, та Величко Олександр, студент Національного університету водного господарства та природокористування), та дві бронзові медалі (Данилов Владислав у вправі МП-6 та Борошенко Юлія, студентка Рівненського державного гуманітарного університету, у вправі МП-5).

У відкритті взяли участь начальник управління освіти і науки облдержадміністрації Г.Таргонський, начальник управління молоді та спорту облдержадміністрації І.Власик, заступник начальника управління молоді та спорту облдержадміністрації В.Гуділін, начальник відділу загальної середньої та дошкільної освіти управління освіти і науки облдержадміністрації С.Сидорук.

Вдало виступили спортсмени Рівненської області :

Бура Юлія - переможниця з бігу на 400 м, 800 м серед дівчат середньої групи (98-99 р.н.);

Янчевський Ярослав - переможець з бігу на 400 м, 800 м серед юнаків старшої вікової групи (96-97 р.н.), обох спортсменів тренує заслужений тренер України Машаньков О.В.;

Константинова Катерина - I місце з бігу на 100 м та стрибки в довжину серед дівчат 96-97 р.н. (тренер - Дубіч В.П.)

Матвійчук Ярослав - I місце зі стрибків у довжину серед юнаків 98-99 р.н.(тренер - Чулаєвська Н.Ю.)

Процо Інна - I місце з бігу на 200 м серед дівчат 96-97р.н.(тренер - Алембіта Я.Д.)

Естафета 4 по 100 м дівчата - I місце – Гришук Вікторія, Константинова Катерина, Бура Юлія, Процо Інна (тренери: Чулаєвська Н.Ю., Дубіч В.П., Машаньков О.В., Алембіта Я.Д.)

Усі переможці з команди Рівненської ОСДЮШОР:

Дуць Марина - I місце з бігу на 800 м та 1500 м серед дівчат старшого віку (тренер- Фінчук Т.М.);

Бородавко Віка - I місце з бігу на 1500 м серед дівчат середнього віку (98-99р.н.), Цицюра Михайло - I місце з бігу на 3000 м юнаки середнього віку (обох тренують Дітлашки П.О. та В.П.);

Продоус Владислав - I місце у штовханні ядра серед юнаків старшої вікової групи (тренери - Пужило М.П., Кошуба А.І.), всі вихованці Костопільського ОЛІФКС.

Стельмах Тарас - I місце зі стрибків у висоту серед юнаків середнього віку, тренер - Єлізарова Н.С.

Швирид Дмитро - I місце з потрійного стрибка серед юнаків середнього віку. Обоє вихованці м. Кузнецовська.

Зубик Владислав - I місце з бігу на 100 м та 200 м серед юнаків середнього віку. Грабовський Антон - I місце з бігу на 1500 м та 800 м серед юнаків середнього віку. Обоє вихованці ДЮСШ «Авангард» м. Рівне (тренер - Грабовська Д.Г.)

Рудич Віктор - I місце 1500 м та 3000 м серед юнаків старшого віку, ОДЮСШ «Колос» м. Рівне (тренер - Романчук М.С.).

XI літня Універсіада України 2013 року

Студентська збірна команда Рівненської області з боротьби на поясах, до складу якої ввійшли студенти з приватного вищого навчального закладу „Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені акад. С.Дем'янчука" та Рівненського державного гуманітарного університету, взяла участь у змаганнях XI літньої Універсіади в м. Черкаси.

Бронзову медаль у ваговій категорії до 80 кг виборів студент Міжнародного економіко-гуманітарного університету Мартинчук Лев. Інші члени команди зайняли місця у десяти кращих у своїх вагових категоріях. У загальнокомандному заліку студенти з Рівненщини вибороли 10 місце серед 18 областей України.

Із 11 по 13 квітня 2013 року в м. Рівне відбувся фінал Всеукраїнської юнацької баскетбольної ліги серед юнаків та дівчат 1999 року народження. У відкритті взяли участь заступник начальника управління освіти і науки Рівненської обласної державної адміністрації П.Коржевський, голова Корецької райдержадміністрації М.Волинець. Захід високого рангу з баскетболу на теренах Рівненщини відбувався вперше. Серед юнаків у фінальній частині брали участь 8 кращих команд України.

Гідно виступила команда Рівненщина-ОСДЮШОР м. Рівне, посівши другу сходинку, поступившись лише потужній команді «Хімік» із м. Южний Одеської області. Третє місце зайняла команда БК «Донецьк».

Під час змагань були проведені конкурси з майстерності та вісімка у русі. У першому конкурсі перемогу здобула команда Полтавщина-Миргород, II місце – Рівненщина. У другому конкурсі перемогу здобув «Хімік» - Южний, II місце – Полтавщина (Миргород).

Серед дівчат у фінальній частині взяли участь 4 команди:

I місце здобула команда «Переяслав-99»;

II місце – «Рівненщина» ОСДЮШОР м. Рівне;

III місце – «СДЮШОР-5» м. Дніпропетровськ;

IV місце – «Полтавщина-99» м. Миргород.

Також були проведені конкурс майстерності та конкурс «вісімка у русі». У першому конкурсі перемогу здобула команда СДЮШОР-5 м. Дніпропетровськ, у другому переможцем стала команда «Переяслав-99».

Переможці та призери змагань серед юнаків та дівчат були нагороджені кубками, медалями та цінними подарунками від Федерації баскетболу України.

Результати легкої атлетики

11 - 13 квітня 2013 року в м. Рівне була проведена відкрита першість області з легкої атлетики «Кубок Рівного», в якій узяли участь більше 400 спортсменів із запрошених команд ДЮСШ, СДЮШОР, Білорусії, Молдови, України.

ЦІНУЙМО СЕБЕ!

За ініціативи Рівненського міського центру творчості учнівської молоді на базі класу-музею „Промінець” проведено семінар для ново-призначених класних керівників із питань формування ціннісного ставлення до себе та навколишніх.

Сьогодні, як ніколи, зростає роль освіти у підготовці учнів до самостійного життя у світі, де кількість надзвичайних ситуацій постійно зростає. Діти та молодь повинні бути озброєні знаннями і навичками правильної поведінки у разі загрози життю та здоров'ю. Під час Тижня знань з основ безпеки життєдіяльності учні за їх віковими категоріями практично відпрацьовують теоретичні знання та навички, які отримали під час вивчення предметів „Основи здоров'я” та „Захист Вітчизни”. Саме на питанні набуття дітьми практичних навичок поведінки в надзвичайних ситуаціях зупинилася методист Навчально-методичного центру цивільного захисту та безпеки життєдіяльності Рівненської області.

Також учасникам семінару довели статистику надзвичайних ситуацій, у яких постраждали діти в 2012-2013 році. Адже саме кількість нещасних випадків, які трапляються з дітьми, є рушійною силою для проведення роз'яснювальної роботи.

До проведення заходу долучилися фахівці ГУ ДСНС України у Рівненській області, які довели до педагогів важливість проведення виховної роботи серед учнів, особливо навесні, у сезон проведення польових робіт, коли зростає імовірність вияву невідомих предметів. Працівники управління окреслили дії громадян під час виявлення вибухонебезпечних предметів та способи надання першої медичної допомоги потерпілим.

Цікаву та корисну інформацію про методику зняття наслідків стресу в надзвичайних ситуаціях довела до присутніх практичний психолог Рівненського міського центру творчості учнівської молоді. Фахівець розповіла педагогам про способи, які варто використовувати, щоб заспокоїти дитину, яка стала свідком трагедії.

Життя і здоров'я людини справді залежить від ціннісного ставлення до себе та навколишніх, адже тільки знання, які ми отримуємо і передаємо молодшому поколінню, є запорукою безпечного життя.

ПРО НЕБЕЗПЕКУ ДИТЯЧОЮ МОВОЮ

Напередодні літнього оздоровчого періоду доречним є проведення з дітьми та підлітками профілактичної та роз'яснювальної роботи з елементарних правил безпечної поведінки - щодо легковажного поводження дітей на воді, з вогнем, газом, вибухонебезпечними предметами, адже це головні причини травмування та загибелі дітей.

Із початку 2013 року в Рівненській області зареєстровано 159 нещасних випадків, у результаті яких 55 осіб загинули, з них 1 дитина, 143 особи отримали тілесні ушкодження різного ступеня важкості, з них 30 дітей.

У торгово-розважальному центрі „Екватор” відбулася акція „Рівненщина – край безпечного дитинства”, у ході якої були організовані виставки аварійно-рятувальної та пожежної техніки і обладнання. Діти змогли запитати фахівців сфери Державної служби з надзвичайних ситуацій про їх практичне використання.

Про те, який вигляд мають вибухонебезпечні предмети, розповіла їх виставка. Діти приміряли бронезилет та каску спорядження піротехніків.

Діти дошкільного віку з цікавістю переглянули лялькову виставу Рівненського обласного академічного театру „Пригоди в чарівному лісі”. Малюкам ще раз нагадали в казковій формі рекомендації з питань основ безпеки життєдіяльності.

Екскурсія в історію з мужніми пожежниками на раритетній пожежній машині XIX століття не відмовлялися здійснити ні дорослі, ні малеча.

Катання на ковзанах з інструктором у формі рятувальника та виступ Дружини юних пожежників – ось далеко не весь перелік заходів акції.

Завершилося все роздачею пам'яток, кульок та сувенірної продукції з логотипом Державної служби з НС.

Фахівці Навчально-методичного центру цивільного захисту та безпеки життєдіяльності Рівненської області також долучилися до цього справді святкового дійства, адже все було поєднано з українською діяльністю: популяризацією мужньої професії рятувальника, здорового способу життя та профілактичною роботою щодо безпеки життєдіяльності та дій у надзвичайних ситуаціях, в ході якого були задіяні всі верстви населення: від пенсіонерів до дітей, учнів та молоді.

Наталія ЯКОВЕЦЬ, завідувач кабінету (методичного) навчально-методичного центру цивільного захисту та безпеки життєдіяльності Рівненської області

ДНІ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ ДЛЯ ОСВІТЯН

Напередодні проведення Днів цивільного захисту в загальноосвітніх навчальних закладах області особливої уваги заслуговує питання здоров'я та безпеки дитини.

Для обговорення згаданої вище теми 10 квітня 2013 року на базі опорної (базової) з питань цивільного захисту та безпеки життєдіяльності ЗОШ І-ІІІ ст. № 3 м. Здолбунів зібралися методисти Здолбунівського районного методичного кабінету, Навчально-методичного центру цивільного захисту та безпеки життєдіяльності Рівненської області та вчителі предмета „Основи здоров'я”

загальноосвітніх навчальних закладів району.

Відкриття методичного об'єднання розпочалося з представлення закладу директором. Ковальчук Лариса Євгенівна розповіла про історію, традиції та досягнення, які набули її колеги та учні з часу заснування школи.

Досвід роботи закладу з питань цивільного захисту, безпеки і здоров'я дітей продемонструвала заступник директора з навчальної роботи, начальник штабу ЦЗ Таргонська Тамара Іванівна. Загалом учасники засідання обговорили етапи проведення Дня цивільного за-

хисту та поділилися набутим досвідом із проведення такого заходу.

Наостанок творча група вчителів з основ здоров'я представила навчально-методичний комплект „Основи здоров'я. 6 клас”, над яким працювала впродовж навчального року. Цей комплект містить розробки конспектів уроків згідно з тематикою програми „Основи здоров'я” і мультимедійні презентації до них.

Підбивши підсумки проведення методичного об'єднання, учасники подякували організаторам і колегам за змістовний, цікавий захід.

НАВЧАЄМО БЕЗПЕЧНОЇ ПОВЕДІНКИ З «УСМІШКОЮ»

Вкотре у своїх стінах зібрав педагогів дошкільний навчальний заклад, один із двох десятків опорних (базових) із питань цивільного захисту та безпеки життєдіяльності.

Цього року для обговорення теоретичних та методичних засад навчально-виховної роботи з дитиною щодо питань основ безпеки життєдіяльності вихователів-методистів дошкільних навчальних закладів області гостинно прийняв ДНЗ №5 „Усмішка” м. Здолбунів.

До кола учасників семі-

нару долучилися головний спеціаліст управління освіти і науки облдержадміністрації Лукашук Лідія Олександрівна та завідувач методичного кабінету відділу освіти Здолбунівської районної державної адміністрації Глушук Наталія Олександрівна.

Семінар-практикум розпочався з інтерактивного заняття у вигляді вистави для дорослих і малят із пріоритетом розгляду теми „Сам удома”. На прикладі сім'ї – мами кози і її малят-козенят – діткам показали, як варто поводитися, коли залишився вдома сам, чому не можна впускати в дім

незнайомців, як правильно поводитися з побутовими газовими та електроприладами.

Теоретична частина семінару передбачала ознайомлення учасників із передовим педагогічним досвідом вихователя-методиста ДНЗ „Усмішка” Наталії Георгіївни Лабі щодо навчання та виховання дітей безпечної поведінки у навколишньому соціальному середовищі.

Працівники Навчально-методичного центру цивільного захисту та безпеки життєдіяльності Рівненської області зупинилися на питаннях захисту учасників

навчально-виховного процесу. Дошкільники разом із викладачем Центру Олегом Леонідовичем Садовським обговорили питання дій керівного та командно-начальницького складу закладу за радіоактивного (хімічного) зараження, розглянули засоби індивідуального захисту. Особливо актуальним це питання постає напередодні проведення Тижнів безпеки дитини, тому доречно було нагадати присутнім, наскільки важливо бути обізнаним і готовим до дій у разі виникнення надзвичайної ситуації техногенного характеру.

Матеріали підготувала Наталія Зубік, методист обласного методичного кабінету НМЦ ЦЗ та БЖД Рівненської області.

ОСВІТА І НАУКА - ДЛЯ ЗБЕРЕЖЕННЯ ЖИТТЯ

У світі постійно виникають небезпеки, які пов'язані як із природними катаклізмами, так і з різного роду аваріями і техногенними катастрофами.

Статистика свідчить, що переважна більшість аварій, катастроф стається за свідомих чи несвідомих дій людини. Головною причиною такого становища є низький рівень обізнаності населення з існуючою небезпекою техногенного і природного характеру.

Сьогодні, як ніколи, зростає роль освіти у підготовці учнів до самостійного життя у світі, де кількість надзвичайних ситуацій постійно зростає. Діти та молодь повинні бути озброєні знаннями і навичками правильної поведінки у разі загрози життю та здоров'ю.

Однією з підсистем єдиної державної системи цивільного захисту (ЄДСЦЗ), яка передбачає захист учасників навчально-виховного процесу від вражаючих факторів надзвичайних ситуацій природного та техногенного характеру, є функціональна підсистема „Освіта і наука України”.

Наказом начальника цивільного захисту Міністерства освіти і науки України від 03.09.2009 №814 затверджено Положення про Функціональну підсистему „Освіта і наука України” єдиної державної системи цивільного захисту України. Пункт 36 цього Положення зазначає, що підготовка учнів за програмами, які вивчають питання основ безпеки життєдіяльності та цивільного захисту, щороку завершується проведенням у навчальних закладах на

фоні обстановки можливої в регіоні надзвичайної ситуації Дня цивільного захисту як підсумкового заходу практичної перевірки рівня набутих учнями знань та умінь і якості всебічної підготовки цивільного захисту об'єкта функціональної підсистеми „Освіта і наука України” ЄДСЦЗ України.

У зв'язку з проведенням цілеспрямованої профілактичної роботи з населенням щодо запобігання травматизму невиробничого характеру, з метою формування у підростаючого покоління світоглядних та етичних основ здорового способу життя, усвідомлення необхідності вироблення навичок із дотримання правил поведінки у надзвичайних ситуаціях, що виникають при порушенні життєвого процесу у побуті, під час трудової діяльності чи в соціальному середовищі, підняття рівня інформаційно-просвітницької роботи з питань забезпечення безпечної життєдіяльності населення в Україні та Рівненській області зокрема щорічно двічі на рік проходять Тижні знань з основ безпеки життєдіяльності в загальноосвітніх та дошкільних навчальних закладах. У ході Тижня знань з основ безпеки життєдіяльності в загальноосвітніх закладах проводять День цивільного захисту, під час якого учні за їх віковими категоріями практично відпрацьовують теоретичні знання та навички, які отримали під час вивчення теорії на уроках предметів „Основи здоров'я” та „Захист Вітчизни”.

Під час підготовки до проведення Тижнів знань у навчальних закладах уточнюється плануюча документація з цивільного захисту, оновлюються інформаційно-довідкові куточки, ведеться підготовка до проведення конкурсів, вікторин, комбінованих естафет, які вчать правилам безпечної поведінки. Організовується проведення батьківських зборів, на яких розглядаються питання невиробничого травматизму серед дітей.

Метою проведення Тижнів знань з основ безпеки життєдіяльності є вироблення в учнів навичок і умінь грамотно й чітко діяти в різних надзвичайних ситуаціях для захисту свого життя та здоров'я; виховання впевненості в ефективності заходів цивільного захисту; формування та розвиток в учнів високих морально-психологічних якостей: відваги, витримки, ініціативи та кмітливості, взаємодопомоги, постійної готовності до дій у нестандартних ситуаціях; закріплення отриманих знань на практиці.

Практична спрямованість заходів, які проводяться протягом Тижня знань з основ безпеки життєдіяльності, повинна носити характер змагань, викликати інтерес учнів, спонукати їх до поглиблення знань із цивільного захисту та здобуття практичних навичок захисту.

Наталія Зубік, методист обласного методичного кабінету навчально-методичного центру цивільного захисту та безпеки життєдіяльності Рівненської області

ЗМІНЮЄМО ПСИХОЛОГІЮ СПОЖИВАННЯ

Засідання Обласної науково-методичної ради з цивільного захисту, безпеки життєдіяльності та основ медичних знань (далі — НМР) відбулося в Інституті мистецтв Рівненського державного гуманітарного університету. Актуальність теми, що збирала членів НМР та викладачів дисципліни «Безпека життєдіяльності», важко переоцінити. Присутні обговорили перспективи покращення стану навколишнього середовища в Рівненській області, порушили наболілі питання, шукали оптимальні шляхи забезпечення екологічної безпеки краю тощо.

— Проблема охорони навколишнього природного середовища, у тому числі безпечно поводження з відходами, є однією з найбільш актуальних, її розв'язання дозволить суттєво зменшити антропогенний вплив на довкілля та здоров'я людей і, таким чином, сприятиме активізації процесів економічного розвитку регіону, — розпочала виступ Ольга Данчук, головний активізатор процесів економічного розвитку регіону, — розпочала виступ Ольга Данчук, головний спеціаліст відділу регулювання водних ресурсів, атмосферного повітря та поводження з відходами Державного управління охорони навколишнього середовища в Рівненській області. — Першочерговим завданням є вивільнення території області від накопичених не придатних до використання хімічних засобів захисту рослин. У районах області в процесі діяльності накопичилася (переважно за попередні роки) значна кількість заборонених та не придатних до використання пестицидів та агрохімікатів. У результаті структурної реорганізації сільського господарства та реформування колективних сільськогосподарських підприємств відбулася зміна власників складів агрохімікатів. Аби мінімізувати негативний вплив на довкілля, Держуправлінням проводилися всі максимально можливі заходи, щоб запобігти негативному явищу. Так, у 2009, 2011, 2012 роках із метою повного виявлення всіх наявних непридатних пестицидів було проведено чотири комплексні інвентаризації. За ко-

шти Державного природоохоронного фонду з території Рівненської області в 2011 році на утилізацію вивезли 111,218 тонн непридатних для використання пестицидів. Оскільки на території України відсутні потужності з їх утилізації, небезпечний вантаж спрямували до Польщі. Торік у вересні знешкодили ще 61,186 тонни пестицидів. У 2013 році фахівці Держуправління охорони навколишнього природного середовища планують знешкодити ще 47,415 тонн непридатних пестицидів.

Порушила Ольга Юрївна й іншу, не менш болючу для Рівненщини, тему — вивезення на утилізацію 228 тисяч люмінесцентних ламп, що зберігаються в селі Шубків Рівненського району в приміщеннях казарм колишнього військового містечка. Беззаявні лампи з умістом ртуті становлять небезпеку, оскільки їх бій спричиняє забруднення повітря та ґрунту навколо місця їх складування.

Зі слів Ольги Данчук, торік Рівненською районною державною адміністрацією відкритими торгами проведено державну закупівлю послуг «Забезпечення екологічно безпечного перевезення та утилізації відпрацьованих люмінесцентних ламп у с. Шубків Рівненського району», за результатами

якої 23 листопада 2012 року укладено угоду з переможцем торгів ТОВ «Сігмас Еколог» (м.Київ).

Нині в Рівному працює два підприємства з прийому використаних люмінесцентних ламп. Вартість здачі однієї лампи для громадян коштує понад 5 гривень. Це проблема у першу чергу для бюджетних, у тому числі й освітніх установ, яким на утилізацію ртутювмісних ламп необхідні десятки тисяч гривень. Члени науково-методичної ради запропонували в порядку законодавчої ініціативи передбачити бюджетні кошти на екологічно безпечно використання люмінесцентних ламп.

— Я досліджував цю проблему в інших державах, — підтримав дискусію начальник Навчально-методичного центру цивільного захисту та безпеки життєдіяльності Рівненської області полковник служби цивільного захисту Сергій Вовчук. — Про лампи розжарювання давно забули й використовують люмінесцентні (ртутні) лампи високого тиску, адже вони надійне джерело світла і експлуатуються з простими пускорегулюючими пристроями. Завдяки компактності, високій питомій одиничній потужності і світловій віддачі лампи використовуються і в нашій освітній установі, адже середня тривалість

роботи ламп — 6000 - 20 000 годин. У європейських країнах проблеми утилізації люмінесцентних ламп просто не існує, оскільки вартість знищення закладена в ціну лампи, або ж використану лампу можна обміняти на нову, звичайно, за нижчою ціною.

Завідувач кафедри екології Національного університету водного господарства та природокористування, професор, доктор сільськогосподарських наук Микола Клименко розповів про екологічну безпеку і безпеку Рівненської області, існуючі проблеми, які потребують невідкладного вирішення. Темою дискусії на засіданні стало використання пральних порошоків із фосфатами, від яких у Європі поступово відмовляються, розробляються проекти й виділяються ґранти на використання бесфосфатних порошоків і миючих засобів. Детергенти, потрапляючи в поверхневі води, дуже швидко опиняються в ґрунті й акваторіях. Через це щорічно фіксуються замори риби різновікових груп у річках Горині, Случі й Усті. Покращення екології краю Микола Олександрович убачає у розробці стратегії сталого розвитку адміністративно-територіальної одиниці. Це одним кроком, який попередить екологічну катастрофу, професор Клименко вважає запуск сміттєпереробного заводу, на якому пакуватиметься й виготовлятиметься альтернативне паливо, котре спалюватиметься на одному з підприємств Волині.

Андрій Мартинюк, голова Ради міської молодіжної громадської організації «Еко клуб», проаналізував перспективи розвитку енергоефективності у Рівненській області та її вплив на екологію. Доповідач акцентував увагу на важливості впровадження ефективного використання енергії та відновлювальних джерел енергії, зупинку розвитку ядерної енергетики і зменшення впливу людини на зміну клімату. Розповів і про шляхи ефективного енергозабезпечення освітніх закладів області.

Ще однією великою і зростаючою проблемою сучасності, вважає Андрій Миколайович, є транспорт. Відсутність велосипедної інфраструктури тільки ускладнює цю ситуацію, тому членам Обласної науково-методичної ради теж необхідно долучитися до її подолання, рятуючи довкілля й світ від повного знищення. І, щонайважливіше, прийшов час зрозуміти: доки ми не змінимо психологію споживання, екологічний крах планети, як дамоклів меч, загрожуватиме повним винищенням усього живому.

Завершуючи засідання, голова НМР академік Академії безпеки та основ здоров'я Андрій Юсенко розповів про залучення до діяльності Ради нових членів — Галини Туровської, викладача кафедри «Охорона праці та безпеки життєдіяльності» НУВГП, кандидата сільськогосподарських наук, доцента, та Ростислава Шикви, старшого викладача кафедри біології МЕНГУ імені академіка С.Дем'янука.

Практична частина засідання Ради відбулася на підприємстві «Укрбіотал». Екскурсію освітянам провів генеральний директор Олександр Тетеря. Він розповів, що установки біологічної системи очистки стічних вод «BIOTAL» застосовуються на об'єктах, які не мають можливості під'єднання до централізованої каналізації, промислових стічних вод невеликих виробництв, які очищуються біологічно, автозаправних станцій. Крім того, фахівці підприємства здійснюють повну автоматизацію процесів очищення стічної води, можливість вторинного використання продуктів очищення тощо.

Звичайно, превентивні заходи значно покращують екологічну ситуацію в нашій країні, а залучення більшої кількості зацікавлених у подоланні екологічної кризи дарує шанс жити в країні, яка дбає про майбутнє кожного з нас.

Олена Кузменко,
методист обласного методичного кабінету НМЦ ЦЗ та БЖД
Рівненської області.

Учительський гороскоп

Вчитель - Овен - найпримхливіший. Цей стрибунець буде скакати на уроках безперервно, пояснюючи пристрій Всесвіту або схему бензольного кільця. Але не намагайся сказати йому, що чогось не зрозумів. Це - надпрямолінійний вчитель, йому нічого не варте прямо у вічі сказати, що він про тебе думає.

Тельці-педагоги урівноважені, часом по-телячому ніжні. Особливо добре викладають точні науки. Великі акуратисти. І якщо ви будете утримувати свої зошити в чистоті, акуратно пишучи кожну літеру, - позбавите себе від проблем із поганими оцінками.

Відмітна особливість **вчителів Близнюків** - вони можуть викладати що завгодно. Трохи-трохи історії, крапельку географії і децицію літератури .... Загалом, покидаючи кабінет, цілком можна задатися булгаківським запитанням: «Що це було?» Близнюки дуже поважають охочих до будь-яких знань учнів.

Рак - вчитель із феноменальною пам'яттю. Він пам'ятає усі твої прогули в минулому і невиконані домашні завдання позаторік. Але й успіхи теж. Раки полюбляють залізну дисципліну. Але, незважаючи на це, ласі на ... компліменти.

Лев - ну дуже царственний викладач! Обожає повчати і залишати учнів після занять. Але не для того, щоб карати. Навпаки! Пояснить все, що незрозуміло, дізнається, чи немає у тебе проблем із молодшим братом і дворовою компанією. І, в разі чого, обов'язково запропонує допомогу.

Дівчачі вчителі терпіти не можуть ледарів. І краще не прогулювати їх уроки. Вчися - інакше батьки стежку до школи протопчуть. А на уроці є що послухати. Люблять акуратних. І легко

можуть відпустити з уроку, якщо вам справді треба.

Терези - класні лектори. На уроці ви будете сидіти з відкритим ротом. Вони знають масу цікавого. До речі, їх легко захопити сторонніми темами. Але врахуйте: Терези - природжені борці за справедливість. Не здумайте при них будь кого образити - пошкодуєте.

Скорпіон - це просто Кашпировський з вчительським окладом. Його магнетизм впливає навіть на самих запеклих двієчників і хуліганів. А вже тихі трієчники, вийшовши зі школи, взагалі стають провідними фахівцями з його предмету.

Стрільці - природжені вчителі фізкультури. Це веселі, бадьорі, енергійні люди, яких найбільше і найголосніше за всіх чути. Напевно, вони ведуть дискотеки у твоєї школі.

Козеріг - хороший репетитор. Там, де потрібно витягнути за вуха самого відчайдушного двієчника, йому немає рівних. Якщо ти вирішив завоювати авторитет цього вчителя, не забувай ділитися з ним цікавими відомостями про його предмет. А якщо ти захочеш вивести його з себе, нічогісенько у тебе не вийде.

Водолії - приколїсти. Всі уроки він може розповідати анекдоти, а на іспиті навіть не згадати, що ти давненько не показувався йому на очі. Зате у Водоліїв приголомшлива інтуїція. Він моментально зрозуміє, що ти нічого не вчив і не стане тебе жаліти.

Риби - тихі, добрі вчителі-романтики. Вивести їх із себе досить нелегко. Найчастіше їх можна зустріти в театральних гуртках і серед викладачів музики. Поводься тихіше на уроках, не забувай хоч іноді робити розумні очі - і Риби стануть для тебе найулюбленишим педагогом.

Смачного!

Як маринувати шашлик? Легко!

Дачний сезон не за горами ... Так і відчуваєш запах від мангала ... Але як зробити, щоб шашлик був по-справжньому смачним? Правильно — добре замаринувати м'ясо.

Звісно, одного - «універсального» - методу маринування м'яса для шашлику не існує, а рецепти виготовлення маринаду обчислюються десятками. Але давайте все таки спробуємо розібратися у цьому «апетитному» запитанні.

Як маринувати шашлик зі свинини?

При приготуванні шашлика зі свинини я рекомендував би використовувати шийку, як більш ніжне і м'яке м'ясо.

Оцтовий маринад для шашлику з свинини

Порізати 2 кг м'яса на порційні шматки, кільцями 2 -3 середніх цибульки. У спеціально призначеному найглибшому посуді (емальований або глиняний) перемішати м'ясо, цибулю, посолити і приправити спеціями за смаком. Далі розвести 50 гр 9% оцту (краще винного) на літр води. Одну половину готової оцтової консистенції влити в посуд з м'ясом і ретельно перемішати. Рештою залити м'ясо, щоб воно все було покрито маринадом. Поставити настоюватися в холодне місце на 3 - 4 години.

Маринад для шашлика зі свинини з майонезом

Для виготовлення шашлику вам знадобиться 1 літр кефіру, 3 цибульки, спеції і сіль за смаком. Нарізане м'ясо викласти в каstrулю, потім на м'ясо викласти нарізану кільцями цибулю, приправити, посолити і залити кефіром. Маринувати в холодному місці протягом доби.

Як правильно маринувати шашлик з баранини? Традиційний варіант виготовлення шашлику

Взяти 1 кг спинної частини (або м'якоть задньої ноги) баранчика. Порізати м'ясо на порційні шматочки і покласти в глибоку емальовану ємність. Посипати чорним і червоним меленим перцем, посолити. Дрібно порізати 3 ріпчасті цибулини і зелень (кріп і петрушка) і посипати ними м'ясо. Скропити соком половини лимона, перемішати і залишити в холодильнику на 5 -6 годин.

Шашлик з баранини по-кавказьки

Порізати філе баранини і покласти в глибоку глиняну ємність. Сіль, мелений червоний і чорний перець додати за смаком. Натерти 5 очищених цибулин і 4 зубчики часнику, перемішати з м'ясом, полити соком одного лимона. Дати настоятися в холодному місці 6 - 8 годин. Під час виготовлення шашлику на вугіллі, рекомендую часом збризкувати його маринадом. Так шашлик стане соковитішим.

Шашлик з баранини з йогуртовим соусом

Порізати шматками філе баранчика (1 кг). Дрібно нарубати перець чилі (1 стучок) і пучок м'яти. Отриману суміш поділити на дві тарілки. У першу тарілку з чилі і м'ятою налити мало оливкової олії, перемішати з м'ясом. Посолити і поставити в прохолодне місце приблизно на 12 годин.

У другу тарілку додати цибульку, чорний мелений перець, сіль і влити 200 гр йогурту. Подавати як соус до шашлику.

Винний маринад для шашлику з яловичини

1 кг яловичини (рекомендую нарізку) порізати на порційні шматки і покласти в глибоку скляну ємність. Додати 5 нарізаних кільцями цибулин, сіль, мелений перець за смаком. Залити половиною склянки червоного сухого вина. Маринувати протягом 5 годин.

Смачного!